

УДК 342.924

О. В. ДЖАФАРОВА,

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної діяльності органів внутрішніх справ
навчально-наукового інституту підготовки фахівців міліції громадської безпеки
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ ЯК ПРЕДМЕТ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Досліджено сутність фінансових послуг як предмета дозвільної діяльності. Визначено суб'єктів даного виду діяльності, надано пропозиції і рекомендації щодо змін та доповнень до чинного законодавства, яке регулює зазначені питання.

ДЖАФАРОВА Е. В. ФИНАНСОВЫЕ УСЛУГИ КАК ПРЕДМЕТ РАЗРЕШИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Исследована сущность финансовых услуг как предмета разрешительной деятельности. Определены субъекты данного вида деятельности, обоснованы предложения и рекомендации к действующему законодательству, которое регулирует вышеуказанные вопросы.

DZHAFAROVA O. FINANCIAL SERVICES AS AN OBJECT OF LICENSING ACTIVITY IN THE SPHERE OF ENSURING ECONOMIC SECURITY

The essence of financial services as an object of licensing activity is researched. Subjects of this activity are determined. Offers and recommendations to legislation in force which regulates the mentioned problems are made.

Із розвитком ринкових відносин в Україні фінансові послуги набувають своєї актуальності. Світовий досвід господарювання свідчить, що ринок послуг за своїми масштабами значно перевищує ринок товарів. Розвиток ринку послуг, зокрема фінансових, є одним із пріоритетних напрямків забезпечення економічної, в тому числі й національної, безпеки, оскільки його стан значною мірою є показником досягнутого рівня соціально-економічного благополуччя кожної нації, і дослідження порядку надання фінансових послуг суб'єктами публічної адміністрації у цьому напрямку є беззаперечно актуальним.

Слід зазначити, що в наукових дослідженнях з адміністративного права питання сутності фінансових послуг як предмета дозвільної діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки не набули достатнього ступеня вивченості. Предметом наукових досліджень були загальні проблеми дозвільної діяльності (їх розглядали Д. М. Бахрах, І. Г. Кириченко, В. А. Гуменюк, С. В. Лихачов, І. Д. Пастух, О. В. Харитонов), а також теорії адміністративних послуг (В. Б. Авер'янов, К. К. Афанасьєв, О. М. Бандурка, І. Б. Коліушко, Т. О. Коломощь, В. К. Колпаков, Р. О. Куйбіда, В. П. Тимошук, М. М. Тищенко, А. О. Чемерис тощо). Зазначені праці є науковим фундаментом для подальшого дослідження в цьому напрямку.

Таким чином, метою дослідження фінансових послуг як предмета дозвільної діяльно-

сті є визначення його особливостей та вдосконалення правового регулювання останньої, що обумовлено як недостатнім теоретичним доробком, так і впливом цієї діяльності на формування економічної безпеки держави і, як наслідок, національної безпеки.

Саме тому для визначення змісту сутності фінансових послуг як предмета дозвільної діяльності необхідно дослідити насамперед зміст поняття «фінансові послуги». Таке визначення можна сформулювати, виходячи з аналізу теоретичних та законодавчих положень.

Вітчизняне законодавство, зокрема ч. 5 ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», визначає поняття фінансової послуги як «операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – і за рахунок залучених від інших осіб фінансових коштів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів» [1].

Звертає на себе увагу певна надмірна загальність і недостатня конкретність наведеного поняття, що викликає неоднозначні підходи до його ознак і сутності в правозастосовчій практиці і, найголовніше, створює проблеми при кваліфікації конкретних правовідносин як фінансових послуг.

Проблема ускладнюється й тим, що жоден словник і науковий посібник не надає

конкретного й науково обґрунтованого поняття фінансової послуги як загальної правової категорії.

Крім того, на сьогодні навіть базові положення про фінансові послуги відображені в чинних законодавчих та нормативних актах України не на належному рівні. Аналізуючи чинне законодавство України, зокрема закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», «Про страхування», «Про цінні папери та фондову біржу», можна констатувати те, що існує правова регламентація лише окремих різновидів фінансових послуг, наприклад послуг із надання розрахунково-касового обслуговування, кредитування, страхування, проведення операцій з цінними паперами та деяких інших. Як бачимо, в сучасних умовах з'явилася проблема недостатньої правової урегульованості базових питань фінансових послуг як загальної правової категорії, за винятком їх різновидів.

Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [1] до ринків фінансових послуг відносить професійні послуги на ринках банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інших видах ринків, що забезпечують обіг фінансових активів.

Тому необхідно відзначити, що державне регулювання ринків фінансових послуг здійснюється:

- щодо ринку банківських послуг – Національним банком України;
- щодо ринків цінних паперів та похідних цінних паперів – Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- щодо інших ринків фінансових послуг – спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.

Виходячи з основного вживання терміна «фінансова послуга», ми розуміємо його як тотожний термін «дозвільна послуга», яка потребує відповідно до діючого законодавства певної процедури щодо надання суб'єкту господарської діяльності документа дозвільного характеру на здійснення певної діяльності у сфері фінансових послуг для забезпечення економічної безпеки держави.

Основним суб'єктом дозвільної діяльності у сфері регулювання ринків фінансових послуг є Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України, яка відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від

3 лютого 2010 р. № 157 «Про затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» [2] (далі – Держфінпослуг) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України і який, крім того, є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг у межах, визначених законодавством.

У свою чергу Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» встановлено, що Держфінпослуг видає фінансовим установам відповідно до законів з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг відповідні дозволи, а також ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг та затверджує умови провадження діяльності з надання фінансових послуг, здійснення яких потребує відповідної ліцензії чи дозволу, та порядок контролю за їх додержанням; дає висновки про віднесення операцій до того чи іншого виду фінансових послуг [1].

Слід зазначити, що Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України видає ліцензії для здійснення фінансовими установами: 1) страхової діяльності; 2) діяльності з надання послуг накопичувального пенсійного забезпечення; 3) надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів; 4) діяльності з надання будь-яких фінансових послуг, що передбачають пряме або опосередковане залучення фінансових активів від фізичних осіб [1].

Особливість дотримання ліцензійних умов полягає в тому, що здійснення зазначеної діяльності дозволяється тільки після отримання відповідної ліцензії; у випадку недотримання особою цих умов та здійснення діяльності без ліцензії, передбачено настання відповідальності згідно із законодавством України.

Ліцензування страхової діяльності здійснюється Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України відповідно до вимог законів України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про страхування», «Про господарські товариства», «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Указу Президента України «Про Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків

фінансових послуг України» та інших нормативно-правових актів, які регламентують відносини, що виникають у сфері здійснення страхової діяльності.

Як уже зазначалось, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України видає ліцензії для надання фінансовими установами фінансових кредитів за рахунок залучених коштів. Тому необхідно вказати види фінансових послуг кредитної спілки, які відповідно до Ліцензійних умов провадження діяльності кредитних спілок з надання фінансових послуг, затверджених розпорядженням Держфінпослуг від 2 грудня 2003 р. № 146 [3] підлягають ліцензуванню: діяльність кредитної спілки із залучення внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки; діяльність кредитної спілки з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів, крім внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки; здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами (Ліцензійні умови здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами, затверджені розпорядженням Держфінпослуг від 23 березня 2006 р. № 5523 [4]).

Відповідно до вимог ст. 34 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», ст. 27 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та вимог Указу Президента України від 4 квітня 2003 р. № 292 «Про Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» й Постанови Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2010 р. № 157 «Про затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» та інших нормативно-правових актів, з метою вдосконалення державного регулювання діяльності з надання послуг з недержавного пенсійного забезпечення Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України прийняла ліцензійні умови провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів. Відповідно до зазначених нормативних актів Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України видає ліцензії на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів [5].

Крім того, вищезазначені положення закріплено в ст. 27 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [6], де передбачено, що особа, яка виявила бажання здійснювати діяльність з адміністрування пенсійних фондів, зобов'язана отримати ліцензію на

провадження такої діяльності в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

З метою удосконалення державного регулювання діяльності з надання фінансових послуг фінансовими компаніями – управителями фондів фінансування будівництва та фондів операцій з нерухомістю, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України уповноважена видавати ліцензії щодо:

– провадження діяльності із залучення коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва;

– здійснення операцій з нерухомістю [7].

Одним із суб'єктів державного регулювання ринків фінансових послуг є Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, яка є державним органом, підпорядкованим Президенту України і підзвітним Верховній Раді України.

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку у встановленому нею порядку видає ліцензії на такі види діяльності на ринку цінних паперів [8]:

1) брокерська діяльність – укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи [9];

2) дилерська діяльність – укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу, крім випадків, передбачених законом [9];

3) андеррайтинг – розміщення (підписка, продаж) цінних паперів торговцем цінними паперами за дорученням, від імені та за рахунок емітента [9];

4) діяльність з управління цінними паперами – діяльність, яка провадиться торговцем цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку на підставі договору про управління переданими йому цінними паперами та грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери, а також отриманими в процесі цього управління цінними паперами та грошовими коштами, які належать на праві власності установнику управління, в його інтересах або в інтересах визначених ним третіх осіб [9];

5) діяльність з управління активами – професійна діяльність учасника фондового ринку – компанії з управління активами, що провадиться нею за винагороду від власного імені або на підставі відповідного договору про

управління активами, які належать інституційним інвесторам на праві власності [10];

6) діяльність з управління іпотечним покриттям – діяльність, що здійснюється за винагороду банком чи іншою фінансовою установою згідно з відповідним договором про управління іпотечним покриттям [11];

7) депозитарна діяльність депозитарію цінних паперів – діяльність з надання послуг щодо зберігання цінних паперів, обслуговування правочинів щодо цінних паперів на рахунках зберігачів цінних паперів, а також операцій емітента щодо випущених ними цінних паперів [12];

8) депозитарна діяльність зберігача цінних паперів – діяльність з надання послуг щодо зберігання цінних паперів, обслуговування правочинів щодо цінних паперів на рахунках власників цінних паперів [12];

9) діяльність із ведення реєстру власників іменних цінних паперів – збір, фіксація, обробка, зберігання та надання даних, які становлять систему реєстру власників іменних цінних паперів, щодо іменних цінних паперів, їх емітентів і власників [13];

10) діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку – діяльність професійного учасника фондового ринку (організатора торгівлі) із створення організаційних, технологічних, інформаційних, правових та інших умов для збирання та поширення інформації стосовно попиту і пропозицій, проведення регулярних торгів фінансовими інструментами за встановленими правилами, централізованого укладання й виконання договорів щодо фінансових інструментів, у тому числі здійснення клірингу та розрахунків за ними, розв'язання спорів між членами організатора торгівлі [14];

11) розрахунково-клірингова діяльність – діяльність з визначення взаємних зобов'язань за договорами щодо цінних паперів і розрахунків за ними [15].

Деякі повноваження щодо надання дозвільних послуг визначені в Законі України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [6], у якому закріплено, що Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку видає ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів – депозитарної діяльності зберігача цінних паперів: 1) депозитарна діяльність депозитарію цінних паперів; 2) депозитарна діяльність зберігача цінних паперів; 3) розрахунково-клірингова діяльність [15], та ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів – діяльність з управління активами [10].

Ще одним суб'єктом державного управ-

ління на ринку фінансових послуг, а саме на ринку банківських послуг є Національний банк України [1], який є особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження й принципи організації якого визначаються Конституцією України, Законом України «Про Національний банк України» [16] та іншими законами України.

Відповідно до Закону України «Про Національний банк України» Національний Банк України як суб'єкт публічної адміністрації здійснює дозвільну діяльність у сфері забезпечення економічної безпеки. Слід вказати, що Національний Банк України здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій; організовує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей; установлює порядок надання банківських ліцензій банкам, інших ліцензій юридичним особам на здійснення окремих банківських операцій, а також інших ліцензій та дозволів у випадках, передбачених законом [16].

Таким чином, можна констатувати, що дозвільні послуги у сфері економічної безпеки щодо відносин, які виникають під час державного регулювання ринків фінансових послуг, здійснюють такі суб'єкти публічної адміністрації: Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України; Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку; Національний Банк України; основними документами дозвільного характеру, які видаються зазначеними суб'єктами, є ліцензії та дозволи на здійснення певних видів діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки держави.

Як висновок слід зазначити, що порядок здійснення дозвільної діяльності суб'єктами публічної адміністрації у сфері забезпечення економічної безпеки регулюється великою кількістю нормативно-правових актів, що, у свою чергу, ускладнює саму процедуру отримання зазначених послуг, призводить до певних правових колізій тощо. Так, на нашу думку, Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» не відображає сутності Закону, а також штучно розділяє фінансовий ринок, який складається з сукупності сегментів, на окремі

фінансові ринки. Як наслідок цього фінансовий ринок розбудовується не як цілісна гармонійна фінансова система України, де всі складові пов'язані між собою та взаємодіють, а уривчасто та сегментарно, при цьому компоненти системи досить часто не узгоджуються між собою. Також слід зазначити, що введення в правову термінологію та закріплення такого поняття, як фінансові послуги, в назві профільного Закону не є доречним, оскільки всі фінансові послуги є, по суті, дозвільними, в результаті її отримання суб'єкт господарської діяльності отримує документ дозвільного характеру тощо. На нашу думку, доцільною є назва Закону України «Про державне регулювання фінансового ринку в Україні».

Проаналізувавши фінансові послуги як предмет дозвільної діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки, слід констатувати, що Закон України «Про дозвільну сис-

тему у сфері господарської діяльності» визначає загальні засади дозвільної діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки та перелік органів, які є дозвільними, а особливості визначені профільними законами. Але серед суб'єктів дозвільної діяльності в зазначеній сфері, крім органів виконавчої влади, є й державні підприємства та установи (Національний банк України, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку тощо), і тому необхідно внести зміни в частині визначення дозвільного органу, виклавши ст. 1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» [17] у такій редакції: *дозвільні органи – це органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, підприємства, установи, організації, які уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру.*

Література

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
2. Про затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України : постанова Кабінету Міністрів України від 3 лют. 2010 р. № 157 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 12. – Ст. 580.
3. Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності кредитних спілок з надання фінансових послуг : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 2 груд. 2003 р. № 146 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 52. – Т. 2. – Ст. 2840.
4. Про затвердження Ліцензійних умов здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 23 берез. 2006 р. № 5523 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 15. – Ст. 1147.
5. Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 13 листоп. 2003 р. № 118 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 2. – Т. 1. – Ст. 68.
6. Про недержавне пенсійне забезпечення : закон України від 9 лип. 2003 р. № 1057-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 47. – Ст. 372.
7. Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності із залучення коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24 черв. 2004 р. № 1225 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – Т. 2. – Ст. 2046.
8. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292.
9. Про затвердження Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12 груд. 2006 р. № 1449 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 6. – Ст. 235.
10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами) : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26 трав. 2006 р. № 341 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 31. – Ст. 2258.
11. Про затвердження Порядку та умов видачі ліцензії на провадження діяльності з управління іпотечним покриттям та її анулювання : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 9 жовт. 2007 р. № 2009 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 89. – Ст. 3289.
12. Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26 трав. 2006 р. № 349 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 34. – Ст. 2435.
13. Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності, а саме діяльності з ведення реєстру власників іменних цінних паперів : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 8 груд. 2009 р. № 1563 // Офіційний

вісник України. – 2010. – № 6. – Ст. 271.

14. Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 8 груд. 2009 р. № 1561 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 6. – Ст. 269.

15. Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26 трав. 2006 р. № 349 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 34. – Ст. 2435.

16. Про Національний банк України : закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.

17. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : закон України від 6 верес. 2005 р. № 2806-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 48. – Ст. 483.

Надійшла до редколегії 27.08.2010

УДК 342.97+35.075.5

Н. В. ІЛЬЄВА,

*старший викладач кафедри конституційного права
та правосуддя економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*

НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Визначено види нотаріальної діяльності, які становлять об'єкт адміністративно-правового регулювання. Надано визначення механізму адміністративно-правового регулювання зазначеної діяльності.

ИЛЬЕВА Н. В. НОТАРИАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ОБЪЕКТ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Определены виды нотариальной деятельности, которые составляют объект административно-правового регулирования. Дано определение механизма административно-правового регулирования указанной деятельности.

ILYEVA N. NOTARIAL ACTIVITY AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION

The types of notarial activity which compose an object of administrative and legal regulation are determined. The mechanism of administrative and legal regulation of the mentioned activity is defined.

Розвиток України в напрямку інтеграції до світового співтовариства передбачає приведення її законодавства до рівня світових стандартів. Водночас ці процеси суттєво позначаються на організаційних формах та правових засадах функціонування ряду державних інституцій та насамперед тих із них, які самі безпосередньо впливають на зазначені процеси. Серед таких інституцій важливе місце посідає саме нотаріат, який у сучасних умовах соціально-економічного розвитку перетворився з маловажливої інституції, якою він був за часів існування радянської соціально-економічної системи, на впливовий інститут держави.

Актуальність обраної теми зумовлена насамперед необхідністю всебічного вивчення особливостей адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності, оскільки зазначений інститут підлягає системному реформуванню в умовах сьогодення.

Слід зазначити, що в наукових дослідженнях з адміністративного права проблеми правового регулювання нотаріальної діяльності не набули достатнього ступеня вивченості.

Таким чином, **метою** даного дослідження є визначення особливостей адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності та вдосконалення правового регулювання останньої, що обумовлено як недостатнім теоретичним доробком, так і впливом цієї діяльності на формування ефективної системи публічної адміністрації, що надаватиме якісні публічні, в тому числі й нотаріальні, послуги громадянам на рівні, що відповідає європейським стандартам.

Предмет наукових досліджень з адміністративного права становили переважно проблеми організації нотаріату, розглянути в роботах таких науковців, як Г. Ю. Гулевська, Н. В. Карнарук, Г. Б. Романовський, О. В. Романовська,